

**ФУТУРОЛОГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВВЕДЕННЯ ДО ТЕОРІЇ
ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ
(ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ).**

Н.Б. Годзь, кандидат філософських наук, доцент.

У поданій статті авторкою розглядаються деякі головні концепти сучасної футурології. Аналізуються теорії футурологічних перспектив сучасної людини саме як об'єкту філософського аналізу. Досліджується концепція „сталого розвитку”.

Ключові слова: Футурологія, концепція сталого розвитку, філософія екології.

Актуальність проблеми Екологічний напрям досліджень продовжує бути цікавим, виходячи навіть з того положення, що екологія розвивається як наука не тільки у галузевих лініях, але й у концептуальному та герменевтичному положенні. Вона розглядає під певним кутом середовище та зв'язки, які присутні у ньому. Екологія у сучасному розумінні - напрям, який досліджує не тільки планету на рівні популяцій, але й на мегарівні біосфери у цілому. Складність наукового напрямку полягає у його міждисциплінарності та циркуляції на рівні суспільства досить різних та не завжди відповідних ступенів розуміння як самого поняття, так й задач і можливостей саме екології. Трансформація розв'язання мети та результатів екологічних досліджень, предмету та об'єкту у кожному окремому випадку, вихід на новий тип наукового світогляду ускладнює розуміння екології як у цілому, так й у її окремосях. Екологія завжди розумілася як дисципліна, яка досліджує сьогоденні зв'язки у природі, технологіях та суспільстві, або у кращому випадку, вивчає становище природних співтовариств, технологій та довкілля у минулому, аби дати певне порівняння. Екологія носила у практичному розумінні аналітико - рекомендаційний характер. Саме через призму цих задач й скеровувався погляд у майбутнє. Саме проблемність існування Майбутнього як такого саме для Живого, його різноманітності

виводить на перший план розуміння футурологічних задач та можливостей екологічної футурології, саме перспективності поглядів у екології. Ситуація розмитості у розумінні предмету, об'єкту та можливостей екологічного знання та напряду досліджень у багатьох випадках грає, так би мовити, не на користь самої екології, бо при цьому іде намагання придати цій сфері наукового знання статус „нової релігії” або „нової панацеї від усіх проблем” [Див. 7, с.93-99]. На нашу думку, занадто велика кількість існуючих у площині науково - дослідницького поля екології „сенси” та „змістів” є тривожним симптомом безвихідності, косності та депресивного характеру концепцій, які намагаються пояснювати природу, довкілля (бо як ми акцентуємо, це різні реальності природного та живого), мету особистості та людства у цілому; зміст, сенс та мету оточуючого середовища для людини та технічну діяльність суспільства щодо того ж таки оточуючого середовища. Вибух творчої, науково-художньої фантастики як одного з каналів репрезентації наших футурологічних уявлень, на жаль, перетворився у підземне русло нашого підсвідомого (досить часто негативно скерованого). Фентезі, це навіть не футурологічне передбачення, на нашу думку, це скоріше погляд у „майбутнє” через архаїчне міфологізоване минуле (у кращому випадку) та намагання підмінити майбутнє минулим. Наукова фантастика, по меншій мірі, морально, технологічно моделювала та доповнювала, скеровувала, передбачала, транслювала ті уявлення, які відповідали певному стану технічних та технологічних уявлень. Тим самим хай й деякою мірою хибно, але виконувала прогностичну та комунікативну, міждисциплінарну функції (на своєму, доступному рівні звичайно). Футурологія може прогнозувати близьке майбутнє, довгострокові перспективи та так би мовити, наше цільове міфічне уявлення про Майбутнє, як сенс руху Матерії взагалі. З більш довгостроковим закидом думки наперед ми більш глобальні у наших уявленнях. хоча менш відповідні на практиці, але не це головне на даному разі. Футурологія, як ми наголошуємо, це завжди певна репрезентація Проекту Уявлення. Але цей проект побудовано на

науковій та філософській основі. Саме цим ми відрізняємо футурологію від прожектерства.

На сьогоднішній день перед спільнотою постало питання вибору поміж принципом існування або принципом співіснування. Сучасна модель вибудувана попередніми світоглядними концепціями, у яких першочерговою була мета виживання, яка привела до феномену гіперпотребнісного існування. Первісна мета людства як такого була більш проста та зрозуміла - вижити. Екологія як й інші дисципліни прийняла участь у рахуванні та пошуку параметрів та меж можливого існування, на разі й існування людської спільноти. Взагалі, слід наголосити, що задовго до формулювання знань у науковому вигляді, існувало знання, по яке ще зазначав Г.Анохін - людство навчилося на основі споглядання та розробки відповідних висновків вираховувати кількість врожаю або межі використання певних земельних наділів. Наприклад, на Фарерських островах вже здавна підраховували, що при тогочасних сільськогосподарських технологіях можливо було розводити не більше семи - десяти тисяч голів вівець, інакше пасовиська при цьому кліматі, рівні зволоженості та світових днів не встигали відновити трав'яний покрів. Відповідно до цього на островах існувати може не більше п'яти тисяч людей, але у 1800 р. фарерців було вже 5200. Критичну ситуацію намагалася вирішити єпархія, Датське керівництво держави (колонією якої були на той момент острови), але це не давало ніяких позитивних наслідків, бо підходили зі звичними моделями, які якісно не споглядали дію на майбутнє [Див. 1, с.66]. Як ми вважаємо означена стаття показує рівень світогляду та відношення людини до природи у цілому. До сьогодні загалом, суспільство на практиці та на рівні емпіричного досвіду могло певним чином пов'язувати явища та робити висновки, але скоріше на рівні реалізації потреб. Для населення Фарерських островів знайшовся вихід - вони перейшли на новий для себе у той час рівень споживання та виробничого життя - використання моря (як не дивно, до цього володіння човнами розумілося як зайва розкіш) [Див. 1, с.67-68]. Але у питанні співіснуванні спільноти з довкіллям та

взаємовідповідей природи та людства в результаті технічно - виробничої діяльності останнього не завжди все вирішується так позитивно. Виробничо - споживацька діяльність у сучасному світі ставить більш жорсткі умови, де перехід на нові ресурси вже не є таким як попередньо. Те, що малювалося у негативних футурологічних прогнозах як далека перспектива є вже проблемою сьогодення, проблемою хоча й локальною (поки), але не менш драматичною - на момент роботи по створенню статті до кола уваги авторки надійшла інформація про те, що керівництво зникаючої острівної держави Кірібаті у Тихому океані шукає можливості покупки землі у Фіджі. Населення Кірібаті досить велике - 113 тисяч громадян, але в наслідок того, що історично вони розміщені на островах, які виникли завдячуючи кораловим рифам в наслідок певних екологічних проблем, а саме - зміни клімату, та т.і. земля у буквальному сенсі „тане” у людей під ногами. За останніми фактами, населення згуртувалось на єдиному, доки ще живому острові - Тараве. Усі технопроекти, які були запропоновані до цього часу (штучні острови відповідні до нафтових вишок) несумісні ані у фінансовому плані, ані у плані екології людини. В.Марчев, з посиланням на „Дейлі телеграф” зазначає, що це перша в історії людства держава, яка втрачає власну територію внаслідок екологічної катастрофи [Див. 4], [Див. 10]. На нашу думку, феномен втрати території розгорне по собі низку старих проблем, але трансформованих на новий лад, бо втрата території це не обов'язково втрата ідентичності (скоріше мутація та зникнення природної лінії розвитку цієї ідентичності та всього, що з цим пов'язано - навіть екологічний стиль проживання носіїв етносу), скоріш це породження старого феномену „мандрівного етносу”, трансформованого з врахуванням нової екологічної ситуації. З цього приводу виникають певні соціальні, політичні, культурні проблеми. На рівні історії та культури ми вже стикалися з подібним феноменом на прикладі біблійних історій про мандри іудейського народу, на рівні життєвої практики - можемо навести приклад етнічної долі Курдів.

Слід зазначити, що сценарій, подібний до історії Кірібаті прораховано й до майбутнього японських островів, але його часові рамки протягнені на наступний 1 млн. років (та носить геологічний, а не антропологічний характер). Таким чином, сьогодні доказує правдивість еколого - футурологічних прогнозів стосовно місця проживання людства. Бо, наприклад, прораховано, що внаслідок глобального потепління та підйому води у Світовому океані, під воду можуть піти усі прибережні міста (а наша цивілізація, як й багато з попередніх, завжди пов'язана з річками, берегами морів та океанів).

Аналіз досліджень і публікацій Прогнозування та моделювання уявлень відносно ближнього та далекого майбутнього виключно наша, антропологічна властивість. Футурологія як метод дослідження з'явилася значно пізніше самих уявлень по майбутнє. За дослідженнями футурологічного характеру закріпилися поняття „прогнозування”, „моделювання майбутнього”, „прогностика”. Дослідженнями, відповідними до питань як самого розуміння майбутнього як феномену, відповідності його та часу, так й його наслідків на Заході займалися Ф. Фукуяма, С. Хантингтон, Є.Тоффлер, М. Хайдеггер, С. Лем. Серед радянських вчених можемо назвати праці І.В. Бестужева - Лади, серед сучасних російських науковців - праці Б.Б. Дондокової, А. Турчина, В. Батіна, Ю.В. Мізун, А.В. Тютіна, І.А. Дедової. Відома також робота С.Р. Давлетова відносно документів, як джерела вивчення екологічної історії. Серед українських - В.І. Вернадський, О.В. Костенко, Г.І. Гальченко відповідно з дослідженням принципу природо відповідності, Н.М. Лакуші з дослідженням принципу сталого розвитку, Т. Гардарашук з дослідженнями ідеї справедливості у сучасному екологізмі.

Метою статті ми вбачаємо аналіз футурології як науки про перспективи як сучасної людини, так й перспектив природи у цілому. Футурологічні уявлення мають певні напрямки та концепції. Ми намагаємося дослідити головні концепції сучасної футурології, яка, на наш погляд має два головних напрямки, які створювались відповідно до концепцій

технооптимізму та технопессимізму. На нашу думку, це не всі вирішальні стратегії у цій дисципліні. Ми намагаємося довести, що дослідниками сучасності, науковцями та філософами формується така лінія, яку на наш погляд, можливо означити як *екофутурологія* (прим. авт.). Ми вважаємо, що ретроспективний огляд філософських, біологічних, соціологічних концепцій дозволяє зробити висновки про те, що екофутурологія дозволить розглянути теорії футурологічних перспектив та загальних перспектив сучасної особистості саме як предмету філософського аналізу та саморефлексії. Розгляд концепцій „сталого розвитку” та концепцій „інтегральної екологічної перспективи” дозволяє нам віднайти у них не тільки позитивні тенденції, але що набагато важливіше - віднайти суперечності та слабкі місця, які стимулюватимуть потребу подальшого розвитку нашої наукової та практичної думки, розробки більш відповідної концепції та більш зрозумілого концепту, за допомогою якого ми означимо більш точніше нашу модель уявлюваного майбутнього співіснування та розвитку. Розглядаючи та аналізуючи футурологію саме як наукову дисципліну, ми виводимо ще одну її задачу - задачу створення прогнозів, моделювання внутрішньої сутності як екологічного світогляду, більш конкретного розуміння переліку задач та потреб саме предмету дослідження екологічної футурології. Екологічна футурологія, на нашу думку, це новий тип світогляду та новий підхід до розуміння тих процесів, які дотичні до всієї біоболочки планети та створеної техносфери. За допомогою футурології та ретрофутурології ми зможемо поводити порівняльно - сопоставний аналіз помилок, перевірку перспективних або хибних напрямів досліджень усередині людської технологічної історії.

На наш погляд, А. Турчин та М. Батін зробили вдалу спробу систематизування як концепцій сучасної футурології, так й опис її як науки, історії її розвитку та існування. Вони також розглянули метод прогнозування. З їх точки зору „Футурологія вивчає вірогідність реалізації різних сценаріїв можливого та бажає мого майбутнього людства, спираючись на історичні

закономірності, суспільні тенденції та технологічні дослідження. Предметом дослідження футурології являються моделі майбутнього, які логічним шляхом виходять з реалій сьогодення” [8, с. 6]. погоджуючись з їх ствердженням, що задачею футурології як науки є глобальне прогнозування, слід попередньо зазначити, що все-таки саме тут ці автори заклали у визначенні футурології проблемне поле, яке буде створювати суперечності - саме якщо ми підходимо до футурології з виключно нашими сьогоденними уявленнями про наші проблеми та потреби [там же]. ця модель заводить нас до замкнутого кола проблем (як ми вище у цій статті описували намагання Датського керівництва „вирішити” питання фарерців - [Див. 1, с.65-64]). Це так само, як ми з технооптимістичним світоглядом вірячи в прогрес намагалися зберегти дерева та зумовлювали використовувати пластик замість паперових пакетів - в наслідок ані дерев, ані чистого доквілля. Цей приклад наводить історію створення прорахунків при умові вбачання негативу у сучасному й погляді на інші технології як максимально „безпечні”. Дуже складно вибудувувати таку модель передбачення, яка буде „працювати” досить тривалий час. Завжди лишається відкритим питання пріоритетів у моделюванні та закладенні головних стратегічних гіпотез у фундамент усієї моделі. З цього приводу П.Г. Чижов, відмітив, що з його погляду важливим досягненням філософії є концепція саме етичного відношення до природи, базові положення якої концепції були сформульовані ще А. Швейцером у його відомій книзі „Культура та етика” [Див. 9, с.99].

На нашу думку слід навести міркування М.В. Людвиченко. При розгляді роботи означеної авторки ми знаходимо у її праці таку думку, що аналіз утопії у футурологічних дослідженнях як феномену доставляє можливість порівняти їх з джерелом змісту та сублимацією саме контексту соціальних ідеалів та очікувань. З її погляду, утопія та футурологія як певні феномени впливають на формування соціальних ідеалів різними шляхами - сама футурологія базується на методах пролонгації та ретроспекції, а утопія на умоглядності. Одночасно при цьому і утопія, і футурологія мають відмінні

просторово - часові характеристики, бо утопія постає у образі альтернативи сучасному положенню в суспільстві з його суспільними, соціальними зв'язками, а футурологія будує виключно майбутнє. Слід також зазначити, що за думкою М.В. Людвиченко в Україні, як утопія, так й футурологічні дослідження у однаковій мірі залежать від політичних та соціально - економічних сподівань, вони переживають процес „добудови” під актуальні запити сучасного стану держави та суспільства [Див. 3, с. 3-12].

Здебільшого, футурологи добудовуючи модель майбутнього, поряд з створенням уявної моделі „технотронного” Раю займалися й продовжують займатися питаннями проблеми безсмертя особистості та людства у цілому (або хоча б подовженням реального, земного життя особи). Ця проблема, наче ідея-фікс, існує здавна серед людства, саме цією мрією поєднані практично усі хто жив та живе. Трансформацію її реалізації ми знаходимо від міфологічної свідомості до свідомості сучасних людей (через міфи, казки, релігійні моделі, філософські та наукові дослідження та роздуми). М.Ф. Федоров, І.І. Мечніков, М. Хайдеггер - кожен виходячи з власної картини світу та світогляду у власних роздумах та пошуках був дотичний до намагання розв'язати це питання. Тому, мабуть, й у роботі А. Турчина та М. Батіна виводиться ними мета футурології у побудуванні саме позитивних сценаріїв майбутнього. Досить цікаво, що на Заході здебільшого присутні мотиви технопессимістичного складу, які хоч й мають певну користь у плані висновків та застережень, але не створюють мотиваційне, позитивне поле для пошукової діяльності. Щодо майбутнього саме людства, зазначені вище автори ангажують думку про фізичне безсмертя людини через ідею необмеженого існування й реалізації інтересів особистості, оскільки однією задачею, за їх думкою, є створення можливостей для існування самовдосконалюючоїся людини [Див. 8, с.6]. На нашу думку, досить амбітний проект, проект у якому сплелися національно-специфічні культурні ауто-стереотипи - певний синтез православних ідей з прагматичними Західними концепціями. Але вагомою думкою в дослідженні цих авторів є зауваження,

що футурологія є репрезентацією цінностей суспільства та пошуку їх вирішення людством. [там же]. Дійсно, подібними пошуками займалися й К.І. Петров, В.І. Моїсеєв [Див. 5, с.110 - 267].

Певною мірою слід погодитися з положенням, що „Відношення до природи завжди опосередковане суспільними відносинами та структурами, насамперед, політичною системою й виробничими відносинами. Тому філософська думка, прояснюючи сутність взаємовідносин суспільства та природи, екологічних проблем мусить здійснювати свій орієнтуючий, світоглядний вплив не тільки на окремих індивідів, але й на прийняття у суспільстві думок, цінностей, норм та установок на духовну культуру у цілому. Будь яка соціальна система мусить знаходитися у гармонії з природним середовищем, а власні засоби труда та методи використання природи, власне виробництво та переробку довести до відповідності до природних умов” [9, с.99]. Хоча на наш погляд, дуже сумнівною у практичному використанні є наступна пропозиція цього автора стосовно методів, якими це можливо добитися через повне прилаштування власних потреб та образа життя до відповідності до природи (щось тут згадується дискусія поміж Руссо з його пропозицією методу „повернення до природи” та Вольтером, який кмітливо висміяв усі популістські місця в ній). Ми на даному разі вважаємо, що усі намагання на основі старих та нині існуючих концепцій як ментального, так й технологічного плану пропонувати людству „повернути назад” - є лінією концептуального краху цивілізації та людства с довіллям у цілому. От розвиток може відбуватися по двом стратегіям - як прогресивний, так й як регресивний. Але на разі останнього технології, які вийдуть з під контроль знищать геть усе існуюче, у тому числі й „мрійників - популістів” з „охороняємою” ними природою. Але на разі постала й проблема, коли освічених фахівців, людей - професії та знання і дії яких дійсно направлені на збереження суспільного життя та проживання Живого не чують й ігнорують певні соціальні кола. От чому, як ми вважаємо, концепція „Сталого розвитку” може розумітися або як невдалий переклад,

або навіть як недосконале означення феномену, яке ще потребує власної переробки та уточнення. Бо у нинішньому словосполученні ця концепція таким чином впливає на міркування науковців, що ідеї запропоновані у більшості можуть привести до консервації будь - якого розвитку у теорії і на практиці. Таку систему поглядів вдало й аргументовано висміювали хіміки та технологи ще у 80-90 рр. минулого сторіччя - пропонуємо, наприклад, подивитися підшивки журналів „Химия и жизнь” за відповідні роки.

Слід звернути увагу на той факт, що „Особливістю сьогодення історичного моменту являється те, що у ХХІ сторіччі нас очікують найбільші зміни за короткий проміжок часу у порівнянні з минулим. Збільшення кількості глобальних ризиків у майбутньому впливає на значення футурології та потребує її перетворення у планування. Якщо раніше без футурології можна було обійтися, то тепер вона стає життєво необхідною. У кожній науці є свій прогностичний блок, й саме він є хвилюючим” [8, с.8]. І.В. Бестужев - Лада вже досить давно підіймав питання про подальші перспективи шляхів розвитку НТР, про його соціально - економічні наслідки та про долю довгострокових прогнозів (на разі й градотворчих прогнозів) (посилаємось, наприклад, на статті у журналі „Наука и жизнь” №12, за 1983 р., №1 за 1984 р.). У ті роки він, як й багато хто з його сучасників розглядав питання кардинальної перебудови земної поверхні. Ці запити породили дослідження, які були міжгалузевими (на перетині математичного моделювання, географії, екології (але екологічних уявлень саме того часу), соціального прогнозування (так само, залежного від світоглядних настанов того часу)). На той час з повною серйозністю виносились на обговорення проекти й повернення річок, й зміни осі нахилу планети. До речі, подібні небезпечні проекти розроблялися не тільки у межах Радянського Союзу, чого б коштував один проект „Нового Нилу” (від Тріполі до р. Конго) [Див. 2, с.46]. Це ще не повний перелік абсурдних з погляду сьогодення ідей. До речі, у Російській Федерації ще у 1995 році було прийнято федеральний закон про державне прогнозування та програми соціально-економічного розвитку [Див. 6, с.8].

Таким чином підтверджується думка стосовно того питання, що „Одним з важливих результатів футурології - це емпіричне виявлення кордонів передбачуваності майбутнього” [8, с.10]. Як зазначають вищенаведені автори при роботі з проектуванням майбутнього присутній ряд когнітивних похибок у прогнозуванні, а саме залежність від певної ідеології, залежність від здебільшого неусвідомлених емоційних реакцій; самовпевненості; футурофобії к боязні майбутнього; футурошоку; поляризації думок у суспільстві в процесі самих дебатів та зіткнення концепцій та моделей; підтасування доведень під власну думку; селекція прогнозів при перевірці; помилки, спричинені людським фактором (поле дослідження потребує над можливостей та танін формації, яка невіддільна ні окремому індивіду, ані навіть невеликій групі дослідників) та т.і. [Див. 8, с.11-14]. П.Г. Чижов, відзначаючи традиційність філософської зацікавленості до питань людини та природи справедливо задається питанням „як мусить реагувати філософська думка на екологічні проблеми та виклики? У чому полягає роль філософії? Який зміст філософського аспекту у підходах до вирішення екологічних проблем?” [9, с.98]. Також він зазначає, що „філософи дають узагальнене, світоглядне трактування екологічних проблем. У філософії відбувався активний процес створення понятійно-категоріального апарату по проблемам взаємодії людини, суспільства та природи, екології, та, відповідно формування екологічної форми суспільної свідомості” [9, с.101]. Таким чином, за допомогою методів футурології, аналізу еволюції розвитку людини та техніки, суспільства як системи нам здається можливим віднайти певні закономірні зв'язки та положення, які можливо бути закласти до фундаменту системи опису проєктів та стратегій моделювання та передбачення майбутнього.

Висновки. Саме філософія через її властивість до універсальності, абстрагування та моделювання має змогу не тільки породжувати нові межі дослідження буття та матерії у цілому, але саме людського буття. У філософії за нашою думкою вправі існувати такий напрямок досліджень, який ми

вважаємо за потрібне назвати як **екологічна футурологія**. Під екофутурологією ми розуміємо новий тип світогляду, у якому знаходять місце належним чином сформульовані підходи до розуміння тих процесів, які були закладені та змотивовані усім ходом розвитку людської думки, та які можливо саме через це стали помітні саме лише у тепер. Саме Час з його властивістю розподілення на минуле, сучасне та майбутнє подає можливість людській думці йти наперед й назад, шукати причини помилок з метою їх розуміння; розуміння того, що до них привело та наслідків, що вони готують у майбутньому (ближньому та перспективному). Саме за допомогою таких побудованих ідеальних моделей ми певною мірою можемо відтворювати наші догадки та відповідно корегувати чи намагатися корегувати дослідницькі стратегії. Некоректним є узагальнююче негативне оцінювання результатів минулого. Похибкою в сучасних критичних дослідженнях, особливо екологічного напрямку є лінія тотального обвинувачення минулих поколінь у проблемах сучасності. Це надто примітивне мислення. Саме минуле створює сучасне. Але розуміння сучасного. його інтерпретація та дослідження є нашою прерогативою та у кращому випадку, дослідницьким полем для майбутніх поколінь (на разі можливості їх існування). Минуле створило умови для певної кількості можливостей, однією з яких є саме наше існування та не просто існування а розуміння, транскрипція та створення відчуття саме проживання. Стара істина, але нагадаємо її, що ймовірністним є врахування та доведення до більшості розуміння уроків історії. технорозвиток, на жаль, створив не тільки позитив. але й розпочав розвиток тих гео- та біопроектів, які до цього навіть змодельовати було неможливо - не було подібного досвіду впливу. Але філософії властиві ті світоглядні функції, аксіологічні, культуротрансляючі та пізнавальні, які примусять суспільну думку не заспокоюватися, або безсило скочуватися до технопесимістичних негативних утопій, які масово штурмують суспільну відомість через засоби мас-медіа. Природа у самому широкому розумінні є гіперсистемою, яка у собі утримує схильність до варіаційності відповідей. Так, ми розуміємо

занепокоєння науковців, які вже вираховували, що природне середовище не встигає розкладати до простого наслідки технічної діяльності людства, але ми розглядаючи питання варіативності намагаємося глибинно підійти до самої властивості змінюватися в матерії та її природній формі та формі біологічного руху. Саме це розуміння та позиція по-новому розкриває проблему зникнення рідких видів на планеті - все існує для чогось, що забезпечило б виживання живого взагалі, це глобальна комора альтернативності виходу з небезпеки. Зменшуючи відмінність у природному світі, ми зменшуємо шанс на випадковість, яка могла б бути випадковістю позитивною. Футурологічні проекти сьогодні існують у двох варіантах - технопесимізму та технооптимізму (на сьогодні вже в меншому масштабі). Як ми вважаємо, ще не розглянута можливість іншого шляху; іншої, не такої дуалістичної моделі існування. Припустимо, що концепція „сталого розвитку” за багатьма параметрами є нереалізованою, це певною мірою досить утопічна модель, але чому б не поглянути на цей феномен як на першу спробу створити проблемне поле та через назву виокремити проект, який створить умови для породження теоретичних та практичних рішень і буде причиною виникнення нових галузей практичного та теоретичного знання. Ми вважаємо, що „сталість” мусить бути замінена на таке поняття, яке більш ґрунтовно описувало потрібну модель дії. „Сталість” - це не покій. Екофутурологія як нова система знання мусить породжувати обережність, але не ґносеологічний, тотальний песимізм. **Перспективи досліджень та практичне значення:** таким чином ми доводимо що саме філософія подає можливість міждисциплінарного, універсального діалогу та підстав прогнозування та бачення майбутнього, саме філософія має можливість використовуючи інформацію, отриману у процесі росту наукового знання створити певний феномен „прогностичного знання”, тут репрезентують основи глобального бачення майбутнього, у розумінні його мінливості та множинності паралельних варіантів. Розвиток дослідження через екофутурологію на наш погляд створить нову систему взаємодії наук.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анохин Г. Поездка на Фарерские острова. // Наука и жизнь. - 1990. - №12. - С.65-74, 160 с. ISSN 0028-1263
2. Бестужев-Лада И.В. Контуры грядущего: реконструкция земной поверхности. // Наука и жизнь. - 1984. - №2. - С.40-47, 160 с. ISSN 0028-1263
3. Людвиченко М.В. Утопія і футурологія у контексті формування соціальних ідеалів: автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03 „соціальна філософія”/ М.В. Людвиченко, Київ. нац. університет ім. Т.Г.Шевченка. - К., 2010. -15 с. -укр.
4. Макарчев В. электронный ресурс <http://www.itar-tass.com/c1/361948.html>
5. Петров К.М. Геоэкология: учебное пособие / К.М.Петров - Санкт-Петербург: изд. С-Пб ун-та, 2004. - 273 с. ISBN 5-288-03439-7273
6. Прогнозирование будущего: новая парадигма / Под ред. Г.Г.Фетисова, В.М.Бондаренко. - М.:ЗАО «Издательство «Экономика»», 2008. - 238 с. ISBN 978-5-282-02792-1.
7. Теобальд Вернер Экология как эрзац - религия и вопрос ее рациональной обосновываемости. // Вопросы философии. - 2003. - №12. - С.95 - 99. , 192с. ISSN 00 42 - 8744.
8. Турчин А., Батин М. электронный ресурс www.avturchin.narod.ru/futur1.doc
9. Чижов П.Г.Философия и экологические проблемы электронный ресурс <http://www.antropology.ru/ru/index.html>
10. электронный ресурс <http://news.rambler.ru> / 1393032/

**ФУТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ И ВВЕДЕНИЕ В ТЕОРИЮ
ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КАК АНАЛИЗ ПЕРСПЕКТИВ
СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА (ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ КОНТЕКСТ).**

Годзь Н.Б.

В поданной статье автором рассматриваются главные концепции современной футурологии. Анализируются теории футурологических перспектив современного человека именно как объекта философского анализа. Рассматривается концепция „устойчивого развития”.

Ключевые слова: Футурология, концепция устойчивого развития, философия экологии.

**THE FUTUROLOGY PROSPECTS AND INTRODUCTION TO THEORY
OF FORECASTING AS ANALYSIS OF THE PROSPECTS OF THE
MODERN PERSON (IN THE ECOLOGICAL CONTEXT).**

Godz N.B.

In this article author are considered main to concepts modern futurology. The author has been analyses theories futurologists' prospects of the modern person exactly as object of the philosophical analysis. The author has been analyses concept “Firm development”.

The key words: Futurology, concept of the firm development, The Philosophy ecologies.